

Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı ve Duygusal Zekâ Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Investigating the Relationship between Anxiety and Emotional Intelligence with Regard to Online Privacy

Cemile YABANCI¹, Figen AKÇA², Emrah ULUTAŞ¹

¹Postgraduate, Uludağ University, Faculty of Education, Department of Psychological Counseling and Guidance, Bursa, Turkey
²Assoc. Prof. Dr., Uludağ University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Bursa, Turkey

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Cemile Yabancı,
 Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
 Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü,
 Bursa, Türkiye
E-posta/E-mail: c_yabanci@hotmail.com

Geliş tarihi/Received: 15.03.2018

Kabul tarihi/Accepted: 16.05.2018

Atıf/Citation: Yabancı, C., Akça, F., & Ulutaş, E. (2018). Çevrimiçi mahremiyet kaygısı ve duygusal zekâ arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 54, 191-218.
<https://doi.org/10.26650/CONNECTIST406310>

ÖZ

Üniversite öğrencilerinin çevrimiçi mahremiyet kaygısı ve duygusal zekâ düzeylerinin çeşitli değişkenlerle anlamlı bir ilişkisinin olup olmadığını ortaya çıkarmak için yapılan bu çalışma ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitim görmekte olan 147'si kadın ve 295'i erkek olmak üzere toplam 442 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeği, Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği- 33-Tr ve demografik bilgi formunu içeren anketten yararlanılmıştır. Analizler yapılırken; cinsiyet değişkenindeki farklılaşmaları incelemek için T-testi ile Mann-Whitney U testi, sayısı ikiden fazla olan gruplarda farklılaşma analizleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Korelasyon analizleri yapılırken de Spearman Sıra Faktörleri korelasyon analizi kullanılmıştır. Yapılan farklılaşma analizleri sonucunda; üniversite öğrencilerinin e-posta kullanma kaygısı düzeylerinin; sosyal medyada yapılan paylaşımlara yorum yazma ve sosyal hayatlarında meydana gelen değişim durumlarına göre, çevrimiçi güven kaygısı düzeylerinin ise sosyal medyada insanları doğru tanıma düşüncesi ve yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin yaş ve akademik başarı algısı değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yapılan korelasyon analizleri sonucunda; üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile çevrimiçi mahremiyet kaygısı, e-posta kullanımı kaygısı, çevrimiçi güven kaygısı ve çevrimiçi ödeme kaygısı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde ilişki olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi mahremiyet, duygusal zekâ, medya kullanımı

ABSTRACT

This study was conducted as a relational screening model to investigate whether university students' anxiety and emotional intelligence levels with regard to online privacy are significantly related to various variables. The study group for this research consisted of 442 university students (147 females and 295 males) studying at Bursa Uludağ University Faculty of Education in the 2017-2018 academic year. The data collection tools used included the Online Privacy Anxiety Scale, the Schutte

Emotional Intelligence Scale-33-Tr, and the demographic information questionnaire. In order to investigate the differences in gender variables in our analyses, we used the Mann-Whitney U test with T-test. To analyze the variances in groups with more than two numbers, we used the Kruskal-Wallis test with one way variance analysis (ANOVA). Correlation analysis was performed using the Spearman Sequential Differences correlation analysis. As a result of the analysis of differentiation, we found that the level of anxiety for university students with regard to using e-mail was significantly different according to the comments on social

media sharing and the changes in social life. We also found that the level of online trust anxiety was significantly different depending on the social recognition of the right people and age. We determined that the levels of emotional intelligence of university students were significantly different according to the variables of age and academic achievement perception. As a result of the correlation analyses, we found no significant relationship between university students' levels of emotional intelligence and anxiety with regard to online privacy.

Keywords: Online privacy, emotional intelligence, media use

EXTENDED ABSTRACT

The use of the Internet is an integral part of our lives. Its structure appeals to all age groups and brings with it a broad participation of society. This effect is increased based on the widespread use of smart phones and the development of mobile internet. However, along with its increased usage and the advantages and benefits we enjoy, being online also carries risks. Once uploaded to the Internet, the smallest item of personal data becomes owned generally at that moment. One often neglected and forgotten aspect of Internet and social media use is the threat to privacy and the possibility of damage to one's private life. The concept of privacy states that individuals have the right to determine to what extent they will share information about their life with other individuals (Yüksel, 2003).

One could argue that because technological developments tend to affect new generations the most, it is important to know where teacher candidates stand with regard to privacy, especially those who will train future generations. Understanding their online privacy concerns is important not only because they are role models for their students, but also because it affects the elements of trust in communication with them. As revealed in the research literature, it is thought that emotional intelligence is a matter worthy of examination for teacher candidates because of its importance in all aspects of social life. Emotional intelligence is defined as the ability to correctly perceive, evaluate, and express feelings; the ability to understand emotions and emotional intelligence; and the ability to regulate emotions (Mayer & Salovey, 1997). Recent research on the human brain shows that the true measure of human intelligence is not just cognitive intelligence, and that people's emotional intelligence is the main determinant of life success (Goleman, 1995). When the

literature is examined, there is research about online privacy concerns and emotional intelligence in terms of various variables, but there are no studies that examine these two variables together in our country.

This study was conducted as a relational screening model to investigate whether university students' anxiety and emotional intelligence levels with regard to online privacy are significantly related to various variables. The study group for this research consisted of 442 teacher candidates (147 females and 295 males) studying at Bursa Uludağ University Faculty of Education in the 2017-2018 academic year. The data collection tools used included the Online Privacy Anxiety Scale, the Schutte Emotional Intelligence Scale-33-Tr, and the demographic information questionnaire. In order to investigate the differences in gender variables in our analyses, we used the Mann-Whitney U test with T-test. To analyze the variances in groups with more than two numbers, we used the Kruskal-Wallis test with one way variance analysis (ANOVA). Correlation analysis was performed using the Spearman Sequential Differences correlation analysis. The study used the Online Privacy Anxiety Scale developed by Buchanan, Paine, Joinson and Reips (2007) and adapted to Turkish culture by Alakurt (2017); the Schutte Emotional Intelligence Scale developed by Schutte at al. (1998) and adapted to Turkish culture by Tatar, Tok, Tekin Bender and Saltukoğlu (2017); and personal information forms. As a result of the analysis of differentiation, we found that the level of anxiety for university students with regard to using e-mail was significantly different according to the comments on social media sharing and the changes in social life. We also found that the level of online trust anxiety was significantly different depending on the social recognition of the right people and age. We determined that the levels of emotional intelligence of university students were significantly different according to the variables of age and academic achievement perception. As a result of the correlation analyses, we found no significant relationship between university students' levels of emotional intelligence and anxiety with regard to online privacy.

As we examined and discussed the results of the research, we established a parallel relationship between the lack of a relationship between online privacy concerns and emotional intelligence levels. Derin and Yurtdaş' (2017) study findings show that people with higher levels of emotional intelligence prefer face-to-face communication over connecting online. The finding that university students' concerns about online trust increased in proportion to their age was supported by

Bergström's (2015) findings. The finding that university students with high anxiety about e-mail usage anxiety also have high anxiety about making comments on social media sharing platforms can be explained by the concept of the privacy paradox. The privacy paradox explains the contradiction that users don't take action to protect their privacy despite their concerns about the abuse of their personal information (Gross & Acquisti, 2005; Norberg, Horne, & Horne, 2007). The finding that the level of emotional intelligence increases as academic achievement increases is supported by the findings of Yeşilyaprak (2002) and Titrek (2004). The knowledge that emotional intelligence levels increase as age increases is also supported by the literature (Asi Karakaş, & Küçüköğlü, 2011; Dicle, 2006; Goleman, 1996). In addition, when evaluating the research results, more information is provided about what limitations users should consider with regard to their Internet use.

GİRİŞ

İnternet'in ilk yaygınlaşmaya başladığı yıllarda kurulan web siteleri durağan içeriğe sahip olup kullanıcılarına herhangi bir etkileşim olanağı tanımamaktaydı. Fakat günümüzün web siteleri insanların iletişim kurabilmesine, bilgi paylaşımında bulunabilmesine, çevrimiçi yeni hizmet ve ürünler oluşturabilmesine olanak tanımaktadır (as cited in Acılar & Mersin, 2015).

Web 2.0 olarak tanımlanan ikinci nesil internet uygulamasının hayatımıza girmesiyle iletişim biçimlerimiz, kültürel değerlerimiz ve kimliklerimiz değişmeye başlamıştır. İnternet kullanımı, bilgi teknolojilerinin yaygınlaşmasına paralel olarak son on yılda iki kat artış göstermiştir (Turan, 2015). Dijital pazarlama ajansı We Are Social ve Hootsuite tarafından hazırlanan "Digital in 2017 Global Overview" raporuna göre dünya genelinde 3,773 milyar insan internete bağlanmakta ve 2,789 milyar kullanıcı aktif olarak sosyal medyada yer almaktadır. Raporda Türkiye ile ilgili istatistiklere bakıldığında 80,02 milyonluk ülke nüfusunun 48 milyonunun internete bağlandığını ve internet kullanıcılarının 48 milyonunun aktif olarak sosyal medyada yer aldığı görülmektedir (<https://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-in-2017-global-overview>). Oldukça yüksek olan bu rakamlar, sosyal medyanın insanların özel hayatına ve kullanıcı davranışlarına olan etkisinin sorgulanması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Taşdelen & Çataldaş, 2017). Toplum hayatında internetin ve sosyal medya hesaplarının yaygın olarak kullanılması toplumun mahremiyet algısını ve mahremiyet sınırlarını tartışmaya açmıştır (Turan, 2015).

İnternet ve Mahremiyetin Dönüşümü

Günümüz yaşantısının vazgeçilmez bir parçası haline gelen İnternet, kişisel mahremiyetin korunmasının oldukça zorlaştığı bir alan yaratmıştır. İnternet' te bulunan herhangi bir belgeye kolayca erişilebilmesi ve üzerinde değişiklik yapılabilmesi, İnternet kullanıcıları için mahremiyet sorununa yol açmıştır (Saeri, Ogilvie, La Macchia, Smith, & Louis, 2014). Mahremiyet hakkı ihalleriyle mücadele etmek amacıyla, Privacy International, Privacy Coalition, Electronic Privacy Information Center (EPIC) ve World Privacy Forum gibi uluslararası düzeyde bağımsız sivil toplum kuruluşlarının oluşturulması, konunun önem derecesinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir (Okтуğ Zengin & Zengin, 2015).

İnternet kullanıcıları arasında çevrimiçi hizmetin kendileri hakkında çok fazla kişisel veri topladığına, verilerin ikincil amaçlar için kullanıldığına ve izinsiz olarak üçüncü taraflarla açıkça belirtilmemiş amaçlar için paylaşıldığına ilişkin düşünceler ve bu bağlamda da kişisel mahremiyet riskine ilişkin kaygılar giderek artmaktadır (Bergström, 2015; Hong & Thong, 2013; Hsu & Lin, 2016).

İlk defa 19. yüzyılda, Warren ve Brandies (1890) adlı iki yargıç tarafından ele alınan mahremiyet kavramı yalnız bırakılma hakkı olarak tanımlanmıştır. Sonrasında yapılan tanımlardan Alan Westin'e göre "mahremiyet, bireylerin, grupların ya da kurumların sahip oldukları bilginin ne zaman, nasıl ve ne ölçüde diğerlerine aktarılabilceğini kendilerinin belirleme hakkıdır" (Tanılır, 2002). "Mahremiyet bir özlerliktir ve yalnız bırakılma hakkını kapsar. Mahremiyet bizimle ilgili bilgiyi kontrol hakkını içerir. Mahremiyet hakkı, sırlarımızı gizleme hakkını ve onları yalnızca özel konuşmalarda paylaşmayı kapsar" (as cited in Aslanyürek, 2016). Son otuz yılda kavrama yönelik yeniden gözden geçirmelere bakıldığında Altman (1975), mahremiyetin başkalarıyla birlikte olma isteği ve yalnız başına kalma arasındaki karşılıklı oyun alanı olarak da tanımlanabileceğinden bahsetmiştir.

Mahremiyet kaygısıyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde bir çelişki göze çarpmaktadır. Sosyal ağların yayılmasıyla birlikte kullanıcıların kişisel bilgilerini daha fazla ifşa ettikleri fakat yaşadıkları çevrimiçi mahremiyet kaygısının davranışlarına yansımadağı görülmektedir (Boyd & Hargittai, 2010; Tüfekçi, 2008). Thon ve Jucks (2014) yaptıkları araştırmada katılımcıların mahremiyete ilişkin farkındalık düzeylerinin yüksek olmasına rağmen iletişimlerinin bu farkındalıkla uyumlu olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Sosyal ağlarda bireyler giderek gözetimin "gönüllü unsurları" haline gelmekte; gözetlenmekten haz duymaya" başlamaktadır. Ağlar, "görmek ve görünmek" üzerine işlemekte ve "mahremiyetin kamusallaşması" fikrini derinleştirmektedir (Avcı, 2017). Mahremiyet konusunda yeterli bilinç düzeyine ulaşamayan ve bugünün teknolojik imkânlar çerçevesinde mahremiyet sınırlarını belirleyemeyen kişiler, birçok tehlike ile karşı karşıya kalmakta, kendi hayatını veya aile hayatını alt üst edici neticelerle karşılaşabilmektedir (Turan, 2015). İnternet kullanımının ve özellikle kullanıcıların sosyal medya paylaşımlarının arttığı günümüzde, sosyal ağlarda mahremiyet kavramının incelemesi önemli hale gelmiştir.

Yıldız (2012), Marmara Üniversitesi'nde 230 öğrenciyle yaptığı çalışmasında, üniversite öğrencilerinin bilgi edinme ve bilgi paylaşımı konusunda sosyal ağları sıklıkla kullandıkları ve yaklaşık yarısının sosyal ağları kullanırken mahremiyet kavramını referans almadığı sonucuna ulaşmıştır.

Taddicken (2013) de araştırmasında, mahremiyet kaygısının kişinin internetteki kendini ifşa edici davranışlarını güçlü bir şekilde yordadığı fakat bu ilişkiye farklı değişkenlerin aracılık ettiği saptanmıştır. Çalışmaya göre kişiler sosyal ağların haricinde de genel olarak kendilerini ifşa eğilimindeyseler, sosyal ağlarda da kendilerini daha çok ifşa etmektedirler (Yıldırım, 2016).

Literatür incelendiğinde mahremiyet kaygısı ile ilgili yapılan araştırmaların son yıllarda giderek arttığı görülmektedir. Oktuğ Zengin ve Zengin (2015); Acılar ve Mersin (2015) mahremiyet kaygısının Facebook kullanımı ile ilişkisini incelerlerken, Aslanyürek (2016) da internet ve sosyal medya kullanıcılarının çevrimiçi gizlilik ile ilgili kanaatlerini araştırmışlardır. Turan (2015) iletişim araçlarının mahremiyet algılarını şekillendirmedeki rolünü incelemiştir. Acılar, Olgun ve Görür (2015) ise kamu çalışanlarının internette mahremiyet kaygısını incelemiştir.

Duygusal Zekâ

Duyguların insanı anlama, düşünce ve davranışlarını anlamlandırmada çok önemli rolleri vardır. Duygularla ilgili günümüze kadar çok çeşitli çalışmalar yapılmış ve çeşitli görüşler öne sürülmüştür. Duygusal zekâ teriminin temeli, Thorndike tarafından 1920 yılında insan ilişkilerini anlama ve yönetme becerisi olarak tanımlanan "sosyal zekâ" kavramına dayanmaktadır. Duygusal zekâ hakkındaki çalışmalar, Gardner'ın 1983 yılında yaptığı kişiler arası ve içsel zekâ çalışmalarına da dayanmaktadır (Deniz, Traş, & Aydoğan, 2009).

"Duygusal zekâ" kavramını ise ilk olarak ortaya koyan Salovey ve Mayer'dir (1990). Kavramı bireyin kendi ve başkalarının duygularını izleme yeteneği olarak tanımlamışlardır. Bu iki durum arasında da ayırım yapmak ve bu bilgiyi düşünceye ve eyleme dökebilme yeteneği olarak tanımlanmaktadırlar. Goleman (1996) ise, "Duygusal Zekâ" adlı kitabında akılcı ve duygusal zihin olmak üzere iki tür zihin olduğunu açıklamıştır. Birbirinden farklı olan bu iki kavrama tarzı, zihinsel yaşantımızı oluşturmak için etkileşim içerisindedirler. Akılcı zihin, çoğunlukla farkında olduğumuz

bir kavrama tarzı olarak bilincimize daha yakındır, mantıklıdır. Bunun yanı sıra duygusal zihin de güçlü, bazen fevri ya da bazen de mantıksız olan bir kavrama sistemidir.

Duygusal zekâyı “kendimizin ve başkasının hislerini tanıma, kendimizi motive etme, içimizdeki ve ilişkilerimizdeki duyguları iyi yönetme yetisi” olarak tanımlayan Goleman (2000), duygusal zekânın öz bilinç, öz yönetim, sosyal bilinç ve ilişki yönetimi olmak üzere dört unsurundan oluştuğunu açıklamıştır. Goleman’a (1996) göre, duygusal ve sosyal kapasitesi yüksek yani duygularının farkında olan, onları kontrol edebilen, başkalarının duygularını anlayan ve bunları ustalıkla idare edebilen kişiler gerek özel gerekse mesleki yaşamlarında daha mutlu ve üretken olmaktadır.

Yeşilyaprak’a (2001) göre; duygusal zekânın gelişimi anaokulundan yükseköğrenime kadar her eğitim kademesinde önemlidir. Duygusal zekânın gelişimi okuldaki disiplin sorunlarını, sosyal ve psikolojik problemleri azaltmakta ve akademik başarıyı da artırmaktadır. Bu yüzden öğretmenler, derslerini planlarken duygusal zekâ kapsamına giren öz bilinç, duyguları yönetme, empati, motivasyon ve sosyal ilişkileri geliştirme açısından neler yapabileceğini, duygusal zekâyı öğretime nasıl katabileceğini düşünmeli, bu konuda kendilerini geliştirmek için çaba göstermelidir. Duygusal zekânın toplumsal yaşamın her alanında ve meslek performansında olduğu kadar bireysel ve aile yaşamındaki önemini ortaya çıkaran yüzlerce araştırma sonuçları, kuskusuz ki öğretmenleri böyle bir çabaya teşvik etmek için yeterlidir.

Araştırmacılar duygusal zekâyı farklı değişkenler açısından incelemişlerdir; duygusal zekâ ve kişilik (Lopes, Salovey, & Straus, 2003), iletişim becerileri (Çetinkaya & Alparslan, 2011) stresle başa çıkma (Deniz & Yılmaz, 2006; Göçet, 2006), psikolojik sağlık (Özer & Deniz, 2014), yaşam doyumu (Deniz & Yılmaz, 2004; Palmer, Donaldson, & Stough, 2002; Wing, Schutte, & Byrne, 2006), eleştirel düşünme (Dutoğlu & Tuncel, 2008), problem çözme (İşmen, 2001; Yılmaz Karabulutlu, Yılmaz, & Yurttaş, 2011), bunlardan bazılarıdır. Güven (2016), üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada İngilizce öğreniminde bilişim teknolojisi ve medya araçlarını kullanmaya yönelik tutumlar ile duygusal zekâ arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır. Başka bir çalışmada duygusal zekâ ve özsaygının problemlerle İnternet kullanımının yordayıcıları olmadığı tespit edilmiştir (Reisoğlu, Gedik, & Göktaş, 2013). Siyez (2015) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada, sosyal yardımın aşırı İnternet kullanımı ile onay bağımlılığı arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini

göstermiştir. Yüksek düzeyde onay bağımlılığı ve daha düşük empati düzeyi olan üniversite öğrencileri, internetten sosyal açıdan daha çok faydalanmış ve bu da aşırı internet kullanımının artmasına neden olmuştur.

AMAÇ VE YÖNTEM

İnternet ve bilgisayar, modern toplumun vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Fakat bu teknolojiler ayrıca mahremiyet gibi bazı etik sorunların da ortaya çıkmasına neden olmuştur (Acılar & Aydemir, 2010). Bu durum araştırmacıların sosyal medya kullanımı ile mahremiyet kaygısı arasındaki ilişkinin incelemesine olan ilgisini arttırmıştır. Sosyal medya tüm toplumu etkilemekle birlikte pek çok yenilikte olduğu gibi öncelikle genç nesilleri etkilemektedir. Gençlerle en fazla etkileşimde bulunan ve genç nesilleri yetiştirecek meslek grubu olan öğretmenlik açısından da konunun önemli olduğu düşünülmektedir. Hem kendilerinin büyük çoğunluğu aktif sosyal medya kullanıcısı olan hem de öğretmen olmaya hazırlanan üniversite öğrencilerinin mahremiyet konusundaki duruşlarının bilinmesi önemlidir. Gerek öğrencilerine model olacak olmaları gerekse onlarla iletişimde güven unsurlarına dikkat etmeleri açısından çevrimiçi mahremiyet kaygılarını bilmek önemlidir. Bir diğer yandan duygusal zekânın araştırmalarla ortaya konan toplumsal yaşamın her alanındaki önemi dolayısıyla öğretmen olmaya hazırlanan üniversite öğrencileri için incelenmeye değer bir konu olduğu düşünülmektedir.

Amaç

Çevrimiçi mahremiyet kaygısı ve duygusal zekânın çeşitli değişkenler açısından incelendiği araştırmalar bulunurken, ülkemizde bu iki değişkenin birlikte incelendiği araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın konuyla ilgili önemli bir eksikliği giderebilmesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin çevrimiçi mahremiyet kaygıları ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki ile bu değişkenlerin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesidir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan hipotezler aşağıda sıralanmıştır;

- E-posta kullanımı kaygısı, çevrimiçi güven kaygısı ve çevrimiçi ödeme kaygısı düzeyi; cinsiyet, yaş, sosyal medyada yapılan paylaşımlara yorum yazma, sosyal

medya da hesap açtıktan sonra sosyal hayatta meydana gelen değişim durumu, akademik başarı algısı, en çok takip edilen sosyal medya platformu, sosyal medya kullanım sıklığı, profil güncelleme sıklığı, sosyal medyada kendi ismini kullanma durumu, sosyal medyada insanları doğru tanıma düşüncesi, yazı ve düşüncelere güvenme ile sosyal medyada yapılan paylaşımın beğenilmesinin önemi değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

- Duygusal zekâ düzeyi; cinsiyet, yaş, sosyal medyada yapılan paylaşımlara yorum yazma, sosyal medya da hesap açtıktan sonra sosyal hayatta meydana gelen değişim durumu, akademik başarı algısı, en çok takip edilen sosyal medya platformu, sosyal medya kullanım sıklığı, profil güncelleme sıklığı, sosyal medyada kendi ismini kullanma durumu, sosyal medyada insanları doğru tanıma, yazı ve düşüncelere güvenme ile sosyal medyada yapılan paylaşımın beğenilmesinin önemi değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.
- Duygusal zekâ düzeyi ile çevrimiçi mahremiyet kaygısı düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki vardır.
- Duygusal zekâ düzeyi ile çevrimiçi mahremiyet ölçeğinden elde edilen çevrimiçi güven, e-posta kullanımı ve çevrimiçi ödeme kaygısı düzeyleri arasında anlamlı düzeyde ilişki vardır.

Araştırmanın sınırlılıklarını ise aşağıda olduğu gibi sıralanabilir;

- Bu araştırmadan elde edilen bulgular, 2017–2018 eğitim-öğretim yılı içerisinde Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde okuyan ve uygulamaya gönüllü olarak katılan katılımcı sayısı ile sınırlıdır. Araştırma bulguları benzer gruplara genellenebilir.
- Bu araştırmanın verileri, "Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeği", "Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği"nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

Yöntem

İlgili alt başlıklarda sırasıyla çalışmanın modeli, evren ve örnekleme, veri hesaplama tekniği ve araçları ile işlem süreci paylaşılmaktadır.

Araştırmanın modeli

Üniversite öğrencilerinin çevrimiçi mahremiyet kaygısı ve duygusal zekâ düzeylerinin çeşitli değişkenlerle anlamlı bir ilişkisinin olup olmadığını ortaya

çıkarmak için yapılan bu çalışma ilişkisel tarama modelindedir. Tarama modeli; günümüzde veya geçmişte gerçekleşen bir durumu değiştirmeden, olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir. İlişkisel tarama modeli ise; iki ya da ikiden fazla değişkende birlikte meydana gelen değişimin şiddetini, derecesini belirlemeyi amaçlayan tarama modelidir (Karasar, 2002).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Bursa Uludağ üniversitesi eğitim fakültesinde eğitim görmekte olan 442 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturulurken basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırılan grubun her bir elemanın seçilme ihtimalinin eşit olduğu örnekleme yöntemine basit seçkisiz örnekleme denir (Karasar, 2002). Bu araştırmanın örnekleminde yer alan kişiler de rastgele ve birbirinden bağımsız seçilmiştir.

Araştırmanın örneklem grubu, 147 (%33) kadın, 295 (%67) erkek olmak üzere toplam 442 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan erkek üniversite öğrencisi sayısının yoğunlukta olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine baktığımızda, üniversite öğrencilerinin %83'ü 18-25 yaş, %8'i 26-30 yaş, %5'i 31-35 yaş, %3'ü 36-40 ve %1'i 40 ve üstü yaş grubundadır. Üniversite öğrencilerinin 18-25 yaş grubunda yığılma gösterdiği görülmektedir. Akademik başarı algısı değişkenine baktığımızda, üniversite öğrencilerinin %5'i akademik başarısını düşük, %67'si orta, %28'i ise yüksek olarak nitelendirmiştir. Üniversite öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun akademik başarısını orta düzeyde algıladığı görülmüştür. Araştırmanın örneklem grubunun demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım durumlarına ilişkin istatistiklere baktığımızda; en çok takip edilen sosyal medya platformu sorusuna üniversite öğrencilerinin %60'ı instagram, %14'ü facebook, %15'i twitter ve %4'ü youtube cevabını vermişlerdir. Sosyal medya kullanım sıklığı sorusuna üniversite öğrencilerinin %6'sı çok az, %10'nu az, %44'ü orta, %33'ü çok ve %7'si çok fazla cevabını vermiştir. Profil güncelleme sıklığı sorusuna verilen cevaplarda üniversite öğrencilerinin %25'i güncellemem, %2'si her gün, %14'ü haftada birkaç defa, %23'ü aylık ve %35'i bir ayı aşkın sürede cevabı vermişlerdir. Üniversite öğrencilerinin %82'sosyal medyada kendi

ismimi kullanırım, %11'i bazen kullanırım ve %6'sı kendi ismimi kullanmam cevabını vermişlerdir. Sosyal medyada yapılan paylaşımlara yorum yazar mısınız sorusuna üniversite öğrencilerinin %12'si evet, %60'ı bazen, %27'si hayır cevabını vermişlerdir. Sosyal medyada insanlar doğru tanınabilir mi sorusuna %1 evet, %52 kısmen ve %47 hayır cevabı verilmiştir. Sosyal medyadaki yazı ve düşünceler güvenilir misiniz sorusuna üniversite öğrencilerinden %1 evet, %77 kısmen ve %22 hayır cevabı alınmıştır. Sosyal medyada hesap açtıktan sonra sosyal çevreniz nasıl değişti sorusuna üniversite öğrencilerinin %12'si arttı, %3'ü azaldı ve %84'ü değişmedi cevabı vermiştir. Son olarak sosyal medyada yaptığınız paylaşım sizin için ne kadar önemlidir soruna üniversite öğrencilerinin %4'ü oldukça önemli, %6'sı çok önemli, %40'ı biraz önemli, %30'u beğenilmese de olur ve %21'i hiç önemli değil cevabını vermiştir. Katılımcıların sosyal medya kullanımına ilişkin bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Veri Toplama Tekniği

Verilerin toplanması, araştırmacılar tarafından üniversite öğrencilerinin sınıflarına gidilerek gönüllü katılımcılara ölçme araçlarının dağıtılması ve yeterli süre verilerek geri toplanması şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeği: Buchanan, Paine, Joinson ve Reips (2007) tarafından yetişkin öğrencilerin mahremiyetle ilişkili tutumlarını ve davranışlarını ölçmek için geliştirilen ölçek, Alakurt (2017) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. 5'li likert tipinde olan ölçekte, (1-Hiç...5-Çok fazla) tersine puanlanan maddeler bulunmamaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan, çevrimiçi mahremiyet kaygısının yüksek olduğunu göstermektedir. Orijinal ölçek, tek boyut altında yer alan 16 maddeden oluşurken, Türk kültürüne uyarlanan ölçeğin 14 maddeden oluşan üç boyutlu bir yapıya sahip olduğu bulunmuştur. Bu alt boyutlardan 'E- posta kullanımı' nın Cronbach alfa katsayısı 0.89, 'Çevrimiçi güven'in 0.79, 'Çevrimiçi ödeme' nin ise 0.82 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tamamına ilişkin iç tutarlık katsayısı 0.89 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma kapsamında da ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.87 olarak bulunmuştur.

Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği- 33-Tr: Schutte et al. (1998)'in geliştirdiği 33 maddeli Schutte Duygusal Zekâ Testi (SDZT-33), aslına uygun faktör yapısıyla ve madde sayısı

değiştirilmeden Tatar, Tok, Tekin Bender ve Saltukoğlu (2017) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır. Tek faktörden oluşan ölçek, 'kesinlikle katılmıyorum=1' ile 'kesinlikle katılıyorum=5' arasında beşli Likert tipindedir. Testin iç tutarlılık katsayısı 0.86 olarak bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında da ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.89 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmada katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ve internet kullanımı ile ilgili görüşlerini belirlemede kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

İşlem

Verilerin analizi için SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Her iki ölçekte yer alan faktörler üzerinde merkezi dağılım, çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve ölçekler üzerinde Kolmogorov-Smirnov Testi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; Çevrimiçi Mahremiyet Ölçeği için verilerin normal dağılım gösterdiği görüldükçe, Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği için verilerin normal dağılım göstermediği görülmüştür. Bu sonuca göre veriler üzerinde hem parametrik hem de parametrik olmayan test istatistiklerinin kullanılması gerektiği görülmüştür. Analizler yapılırken; cinsiyet değişkenindeki farklılaşmaları incelemek için T-testi ve Mann-Whitney U testi, sayısı ikiden fazla olan gruplarda farklılaşma analizleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Korelasyon analizleri yapılırken de Pearson basit doğrusal ve Spearman sıra fakları korelasyon analizi işlemleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amaçlarına uygun olarak sorulan sorulara yanıt bulmak için toplanan verilerin analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeğinin E-posta kullanımı Kaygısı Alt Boyutu Düzeyinde Araştırmanın Değişkenlerine Bağlı Farklılıklara İlişkin Bulgular

Sosyal medyada yapılan paylaşımlara yorum yazma durumlarına göre gruplanmış üç gruptan gelen 442 kişilik üniversite öğrencisi grubunun, e-posta kullanma kaygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için; çevrimiçi mahremiyet ölçeğinden elde edilen e-posta kullanıma kaygısı puanlarının ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır.

Test sonucunda; evet diyen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=2,15$), bazen diyen öğretmen adaylarının ortalaması ($\bar{X}=2,02$) ve hayır diyen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=1,80$) arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür. [F (2, 439)= 5,792, $p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın evet cevabı veren ile hayır cevabı veren üniversite öğrencilerinin ve bazen cevabı veren ile hayır cevabı veren üniversite öğrencilerinin puanları arasında olduğu görülmüştür. Yapılan analize ilişkin Tablo 3'te verilmiştir.

Sosyal hayatlarında meydana gelen değişim durumlarına göre gruplanmış üç gruptan gelen 442 kişilik üniversite öğrencisi grubunun, e-posta kullanma kaygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için; çevrimiçi mahremiyet ölçeğinden elde edilen e-posta kullanıma kaygısı puanlarının ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda; sosyal çevrem arttı diyen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=2,17$), azaldı diyen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=2,19$) ve değişmedi diyen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=1,94$) arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür. [F (2, 439)= 5,792, $p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın soyla çevrem arttı cevabı veren ile sosyal çevrem değişmedi cevabı veren üniversite öğrencilerinin puanları arasında olduğu görülmüştür. Yapılan analize ilişkin Tablo 4'te verilmiştir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin e-posta kullanma kaygısı düzeylerinin cinsiyet, değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan T-testi ve yaş, akademik başarı algısı, en çok takip edilen sosyal medya platformu, sosyal medya kullanım sıklığı, profil güncelleme sıklığı, kendi ismini kullanma durumu, insanları doğru tanıma, yazı ve düşüncelere güvenme ile yaptığı paylaşımın beğenilmesinin önemi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; elde edilen ortalamalar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0.05$). Sonuçlara baktığımızda; söz konusu değişkenlerin üniversite öğrencilerinin e-posta kullanma düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeğinin Çevrimiçi Güven Kaygısı Alt Boyutu Düzeyinde Araştırmanın Değişkenlerine Bağlı Farklılıklara İlişkin Bulgular

Sosyal medyada insanları doğru tanıma düşüncesine göre gruplanmış üç gruptan gelen 442 kişilik üniversite öğrencisi grubunun, çevrimiçi güven kaygısı düzeyleri

arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için; çevrimiçi mahremiyet ölçeğinden elde edilen çevrimiçi güven kaygısı puanlarının ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda; evet diyen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=2,67$), kısmen diyen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=2,99$) ve hayır diyen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=3,21$) arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür. [F (2, 439)= 4,344, $p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın kısmen cevabı veren ile hayır cevabı veren üniversite öğrencilerinin puanları arasında olduğu görülmüştür. Yapılan analize ilişkin Tablo 5'te verilmiştir.

Yaşlarına göre oluşturulmuş beş gruptan gelen 442 kişilik üniversite öğrencisi grubunun, çevrimiçi güven kaygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için; çevrimiçi mahremiyet ölçeğinden elde edilen çevrimiçi güven kaygısı puanlarının ortalamaları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda; 18-25 yaş grubundan gelen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=3,03$), 26-30 yaş grubundan gelen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=3,37$) 31-35 yaş grubundan gelen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=3,17$), 36-40 yaş grubundan gelen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=3,60$) ve 40 ve üstü yaş grubundan gelen üniversite öğrencilerinin ortalaması ($\bar{X}=3,67$) arasında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür. [F (4, 194)= 3,194, $p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda, anlamlı farkın 18-25 yaş grubundan gelen üniversite öğrencileri ile 36-40 yaş grubundan gelen üniversite öğrencilerinin puanları arasında olduğu görülmüştür. Yapılan analize ilişkin Tablo 6'da verilmiştir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin çevrimiçi güven kaygısı düzeylerinin cinsiyet, değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan T-testi ve akademik başarı algısı, en çok takip edilen sosyal medya platformu, sosyal medya kullanım sıklığı, profil güncelleme sıklığı, kendi ismini kullanma durumu, yazı ve düşüncelere güvenme, gerçek hayattaki sosyal değişim, yapılan paylaşımlara yorum yazma ile yaptığı paylaşımın beğenilmesinin önemi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; elde edilen ortalamalar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>.05$). Sonuçlara baktığımızda; söz konusu değişkenlerin üniversite öğrencilerinin çevrimiçi güven kaygısı düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeğinin Çevrimiçi Ödeme Kaygısı Alt Boyutu Düzeyinde Araştırmanın Değişkenlerine Bağlı Farklılıklara İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin çevrimiçi ödeme kaygısı düzeylerinin cinsiyet, değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan T-testi ve yaş, sosyal medyada insanları doğru tanıma, akademik başarı algısı, en çok takip edilen sosyal medya platformu, sosyal medya kullanım sıklığı, profil güncelleme sıklığı, kendi ismini kullanma durumu, yazı ve düşüncelere güvenme, gerçek hayattaki sosyal değişim, yapılan paylaşımlara yorum yazma ile yaptığı paylaşımın beğenilmesinin önemi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; elde edilen ortalamalar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>0.05$). Sonuçlara baktığımızda; söz konusu değişkenlerin üniversite öğrencilerinin çevrimiçi ödeme kaygısı düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği Düzeyinde Araştırmanın Değişkenlerine Bağlı Farklılıklara İlişkin Bulgular

Beş farklı yaş grubundan gelen 442 kişilik üniversite öğrencisi grubunun, duygusal zekâ düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için; Schutte duygusal zekâ ölçeğinden elde edilen duygusal zekâ puanlarının ortalamaları Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılmıştır. Test sonucunda; grupların duygusal zekâ puan ortalamaları arasında anlamlı fark gözlenmiştir [$\chi^2(4)=12.163$, $p<0.05$]. Mann-Whitney U testi ile yapılan çoklu karşılaştırma sonucunda bu farkın, 18-25 yaş grubu ile 31-35 yaş grubu arasında olduğu görülmüştür. Yapılan analize ilişkin Tablo 7'de verilmiştir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin akademik başarı algısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan Kruskal-Wallis testine göre, üç farklı gruptan gelen üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ puan ortalamaları arasında anlamlı fark gözlenmiştir [$\chi^2(2)=22.778$, $p<0.05$]. Mann-Whitney U testi ile yapılan çoklu karşılaştırma sonucunda üç grup arasındaki farkında anlamlı olduğu görülmüştür. Yapılan analize ilişkin Tablo 8'de verilmiştir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin cinsiyet, değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan Mann-

Whitney U testi ve sosyal medyada insanları doğru tanıma, en çok takip edilen sosyal medya platformu, sosyal medya kullanım sıklığı, profil güncelleme sıklığı, kendi ismini kullanma durumu, yazı ve düşüncelere güvenme, gerçek hayattaki sosyal değişim, yapılan paylaşımlara yorum yazma ile yaptığı paylaşımın beğenilmesinin önemi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda; elde edilen ortalamalar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($p>.05$). Sonuçlara baktığımızda; söz konusu değişkenlerin üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Schutte Duygusal Zekâ ve Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeklerinden Elde Edilen Puanlara İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile çevrimiçi mahremiyet kaygısı, çevrimiçi güven kaygısı, e-posta kullanımı kaygısı ve çevrimiçi ödeme kaygısı arasındaki ilişkinin belirlenmesi için yapılan Spearman Sıra Farkları Korelasyon işlemi sonucunda; üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile çevrimiçi mahremiyet kaygısı ($r=0,014$, $p>0.05$), e-posta kullanımı kaygısı ($r=0,031$, $p>0.05$), çevrimiçi güven kaygısı ($r=0,035$, $p>0.05$) ve çevrimiçi ödeme kaygısı ($r=0,003$, $p>0.05$) düzeyleri arasında anlamlı düzeyde ilişki olmadığı görülmüştür. Bu sonuçtan yola çıkarak; üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerindeki herhangi bir artışın ya da azalmanın öğretmen adaylarının çevrimiçi mahremiyet kaygısı, çevrim içi güven kaygısı, e-posta kullanımı kaygısı ve çevrimiçi ödeme kaygısı düzeylerinde anlamlı düzeyde bir artışa ya da azalışa neden olamayacağı söylenebilir. Yapılan analize ilişkin Tablo 9'da verilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonuçlarına bakıldığında, üniversite öğrencilerinin mahremiyet kaygı boyutunda çevrimiçi güven duyma ile ilgili kaygılarını ve yaşla doğru orantılı olarak arttığı bulgulanmıştır. Anlamlı farkın 18-25 yaş grubundan gelen üniversite öğrencileri ile 36-40 yaş grubundan gelen üniversite öğrencilerinin puanları arasında olduğu görülmüştür. Bergström (2015), çalışmasında yaşın mahremiyet risk algısını etkilediğini bulmuştur. Buna göre, gençlerin yazılım ve uygulamadaki mahremiyet ayarları üzerinde daha fazla kontrolleri nedeniyle risk algılarının düşük olduğu görülmektedir. Konuya gelişimsel olarak baktığımızda, olgunlaşma ve deneyimin internette çevrimiçi olarak ortaya çıkabilecek tehditlere karşı bireyi daha temkinli

olmaya zorladığı söylenebilir. Parker, Taylor, Eastabrook, Schell ve Wood' un (2008) yapmış oldukları çalışmanın bulguları da çalışmamızdan elde ettiğimiz bulgularla örtüşmektedir. Araştırmamızın bir diğer bulgusu, sosyal medyada insanların doğru tanınamayacağını düşünen üniversite öğrencilerinin çevrimiçi güven kaygılarının da yüksek olduğu şeklindedir. Bu beklenen bir sonuçtur. Sosyal medyayla ilgili kaygıları olan kişilerin aynı zamanda genel olarak internet kullanımlarında da güven kaygısı yaşadıkları anlaşılmaktadır.

E-posta kullanım kaygısı yüksek olan üniversite öğrencilerinin aynı zamanda sosyal medyadaki paylaşımlara yorum yapma konusunda da kaygıları yüksek çıkmıştır. Sosyal medyada paylaşımlara yorum yapan kişilerin genel olarak sosyal medyayı ve interneti aktif kullandığı düşünülürse, internetteki risklere karşı daha bilinçli oldukları düşünülebilir. Bu sonuç mahremiyet paradoksu kavramıyla açıklanabilir. Mahremiyet paradoksu, kullanıcıların kişisel bilgilerinin kötüye kullanımına ilişkin yaşadıkları kaygıya rağmen mahremiyeti korumaya yönelik hareket etmemeleri ve hatta riskli davranışlar göstermeye devam etmelerine ilişkin çelişkiyi açıklamaktadır (Gross & Acquisti, 2005; Norberg, Horne, & Horne, 2007). Nitekim pek çok çalışma, internet kullanıcılarının risklerin farkında olmalarına rağmen internet kullanmaktan da vazgeçemediklerini ortaya koymuştur (Boyd & Hargittai, 2010; Thon & Jucks, 2014; Tüfekçi, 2008).

Çalışmanın bir diğer bulgusu, sosyal medyanın herhangi bir aracında üyelik oluşturduktan sonra gerçek hayattaki sosyal çevresinin arttığını düşünen üniversite öğrencilerine ilişkindir. Bu gruptaki üniversite öğrencileri aynı zamanda E- posta kullanım kaygıları yaşamakta ve sosyal çevresinin değişmediğini düşünen kişilere göre daha yüksek kaygı yaşamaktadırlar. Yine aynı şekilde bu kişilerin sosyal medyayı daha aktif kullandıkları ve çevrimiçi risklerin daha çok farkında oldukları düşünülebilir. Bu zihinsel bilinçlilik üniversite öğrencilerinin temkinli olmaya özen göstermelerine neden olmaktadır. Hamissi, Babaie, Hosseini ve Babaie (2013), üniversite öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada benzer bulgulara ulaşmışlardır.

Araştırmamızın bir diğer bulgusu yaş arttıkça duygusal zekâ düzeylerinin de arttığı şeklindedir. Bu sonuç, literatür temelinde de desteklenmektedir. Duygusal zekânın geliştirilebilir ve öğrenilebilir bir zekâ alanı olduğu artık bilinen bir gerçektir (Asi Karakaş, & Küçüköğlü, 2011; Dicle, 2006; Goleman, 1996; Göçet, 2006; Shapiro, 2002; Weisinger, 1998). Harrod ve Scheer'in (2005) çalışmasında duygusal zekânın

her yaşta gelişebilecek olması yanında yaş ilerledikçe duygusal zekânın arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Eğitim Fakültesi öğrencileri açısından umut verici bir durumdur. Mezuniyete yakın duygusal zekâ açısından yeterli düzeylere gelmeleri eğitimin niteliği üzerinde olumlu bir etki yaratacaktır. Diğer yandan farklı gruplarla yapılan çalışmalarda, duygusal zekânın yaşa göre farklılaşmadığını ortaya koyan araştırmalar da bulunmaktadır (İşmen, 2001; Tambağ, Kaykunoğlu, Gündüz, & Demir, 2014).

Duygusal zekâ düzeyi ile birlikte artış gösteren bir diğer değişken akademik başarı algısıdır. Bu sonuç, literatür temelinde desteklenmektedir. Titrek (2004) de yaptığı araştırmada duygusal zekâ ve akademik başarı düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur. Yeşilyaprak'a (2001) göre, bireyin duygusal açıdan zeki sayılabilmesi, duygularını istediği yönde kullanarak özel hayat, iş ve eğitim gibi alanlarda hedeflerine ulaşabilmesiyle ilişkilidir. Bu anlamda üniversite öğrencilerinin akademik başarıları konusunda bilinçlendirilmeleri, duygusal zekâ ve öz yeterliliklerini destekleme anlamında önem arz etmektedir.

Araştırmanın önemli bulgularından birisi de çevrimiçi mahremiyet kaygısı ile duygusal zekâ düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmamasıdır. Örneklemi oluşturan üniversite öğrencilerinin tamamı herhangi bir sosyal medyayı takip ettiklerini belirtmişlerdir. Aynı zamanda duygusal zekâ düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu bulgulanmıştır. Bu sonuç göstermektedir ki, üniversite öğrencileri sosyal medyayı mahremiyet kaygısına izin vermeyecek denli duygusal zekâ düzeyine sahiptirler. Günümüzde kişisel bilgilerin üçüncü kişilerle paylaşılmasına ve amaç dışı kullanılmasına yönelik kaygılar giderek artmaktadır (Alakurt, 2017). Sosyal ağların yayılmasıyla birlikte kullanıcıların kişisel bilgilerini ifşa etme düzeyleri artmakta fakat yaşadıkları çevrimiçi mahremiyet kaygısı davranışlarına yansımamaktadır (Boyd & Hargittai, 2010; Tüfekçi, 2008). Derin ve Yurtdaş (2017) Facebook kullanmayan katılımcılarla yapmış olduğu nitel çalışmasının bulgularına göre, katılımcıların çevrimiçi ağlardaki iletişimin ve ilişkilerin yapısını samimi bulmadıkları ve yüz yüze iletişime daha çok önem verdikleri görülmüştür. Katılımcıların kendi ilişkileri içerisinde genelde kendilerini rahatlıkla açtıkları ve günlük hayatlarını etkileyebilecek derecede etkileşim kaygısı deneyimlemedikleri ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın bulguları ile Derin ve Yurtdaş'ın (2017) çalışma bulguları arasında bir paralellik kurmak mümkündür. Zira duygusal zekâ gösterenlerin daha çok yüz yüze iletişim tercih edecekleri ve çevrimiçi olmayı tercih etmek istemeyecekleri söylenebilir. Benzer

olarak, Turan ve Göktaş'ın (2011) çalışması, Facebook kullanmayan öğrencilerin Facebook'u vakit kaybı olarak gördüklerini, söz konusu çevrimiçi sosyal ağa dair güvenlik endişesi taşıdıklarını ve Facebook'un asosyalleşme ve bağımlılığa sebep olduğunu düşündüklerini göstermiştir.

Lise ve üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmalar internet bağımlılığı ile duygusal zekâ arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ve duygusal zekânın internet bağımlılığını yordamada önemli bir değişken olduğunu göstermiştir (Hamissi et al., 2013; Parker et al., 2008). Caplan (2003), psikososyal sorunları olan kişilerin internet bağımlılığını açıklamaya yönelik bir model üzerinde çalışmış ve bağımlıların kendi sosyal yeterliliklerini daha düşük algılama eğiliminde olduklarını ve yüz yüze iletişime göre daha az tehdit edici olan internet üzerinden iletişimi tercih etme eğilimleri olduğunu bulgulamıştır.

Sonuç olarak, bu çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyal medyayı kullanma, kullanırken nelere dikkat ettikleri ve duygusal zekâ ile bağlantısı ele alınmıştır. Katılımcıların sosyal medya kullanımı sırasında kaygıya yer vermeyecek denli temkinli oldukları görülmektedir. Örneğin, sosyal medyayı aşırı düzeyde kullanmadıkları, paylaşımları kısmen güvenilir buldukları, profillerini sık sık güncelleme ihtiyacı duymadıkları ve kendi ismini kullanmaya özen gösterdikleri şeklindeki betimlemeleri sanal dünyanın üniversite öğrencileri için çok ön planda olmadığını ortaya koyar niteliktedir. Denilebilir ki, yüz yüze eğitimin önemi konusunda bilinçli olan Eğitim Fakültesi öğrencileri çalışma alanlarında da öğrenci ile aynı türde bir ilişkinin önemine inanmaktadırlar. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, Eğitim Fakültesindeki öğrencilerin sosyal medyaya karşı tutumları ve internetin eğitim amaçlı kullanımına verdikleri değerler ele alınabilir. Bu sayede, iletişimin internet yoluyla daha sık kullanıldığı günümüzde öğretmen adaylarının yüz yüze iletişim ile bu konuyu nasıl örtüştürdükleri netliğe kavuşabilir.

Elde edilen bulgular ışığında, üniversite öğrencileri lisansa ilk başladığı yıllarda çevrimiçi mahremiyet ve duygusal zekâ konusunda bilinçlendirilmeleri ve gerekirse medya okuryazarlığı, mahremiyetin nasıl korunacağına dair psiko-eğitim programları ya da grup rehberliği etkinlikleri planlanabilir. Diğer yandan özellikle eğitim bilimleri kodlu derslere, yükseköğretim kurumu ile gerekli resmi yazışmalara bağlamında internet kullanımı, bilişim suçları, iletişim aracı olarak yeni akım sosyal medya içeriklerinden oluşabilecek yeni kodlu dersler eklenebilir.

Araştırma sonuçları değerlendirilirken, araştırmanın sınırlılıkları da dikkate alındığında, veri toplama aracı olarak kendini anlatma ölçeklerinin kullanımının önemli bir etken olduğu düşünülmüştür. Bu amaçla ölçeklerin uygulanması sırasında gönüllülük ve samimi ifadelerin bilime katkısı katılımcılara hatırlatılmıştır. Diğer yandan ölçeklerin güvenilirlikleri de bu anlamda sınırlılığı olabildiğince ortadan kaldırmaya yönelik bir çaba olarak nitelendirilebilir. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı, örneklemin Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileriyle sınırlı olmasıdır. Seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak araştırmanın bu sınırlılığı giderilmeye çalışılmıştır.

TEŞEKKÜR

Uludağ Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Lisans öğrencisi Muhammed Ali Sezgin, veri girişinde araştırmaya destek olmuştur.

KAYNAKLAR

- Acılar A., & Aydemir M. (2010). Students' attitudes towards software piracy-the gender factor: A case of a public university in an emerging country. In *The Eleventh ETHICOMPIInternational Conference on the Social and Ethical Impacts of Information and Communication Technology* (p. 2–8). Spain: Universitat Rovira i Virgili, Tarragona.
- Acılar, A., & Mersin, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin Facebook kullanımı ile mahremiyet kaygısı arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 103–114.
- Acılar, A., Olgun, H., & Görür, A. (2015). Kamu çalışanlarının internette mahremiyet kaygısı: Bursa ilinde bir çalışma. *Research Journal of Business and Management*, 2(3), 334–347
- Alakurt, T. (2017). Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 7(4), 611–636.
- Altman, I. (1975). *The environment and social behaviour*. Monterey, CA: Brooks/Cole.
- Asi Karakaş, S., & Küçüköğlü, S. (2011). Bir eğitim hastanesinde çalışan hemşirelerin duygusal zekâ düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(3), 8–13.
- Aslanyürek, M. (2016). İnternet ve sosyal medya kullanıcılarının internet güvenliği ve çevrimiçi gizlilik ile ilgili kanaatleri ve farkındalıkları. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 80–106.
- Avcı, A. (2017). Her zaman çevrimiçi olmak. *Epokhe Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 1–24.
- Bergström, A. (2015). Online privacy concerns: A Broad approach to understanding the concerns of different groups for different uses. *Computers in Human Behavior*, 53, 419–426.
- Boyd, D., & Hargittai, E. (2010). Facebook privacy settings: Who cares? *First Monday*, 15(8). Retrieved from <http://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/3086/2589>

- Buchanan, T., Paine, C., Joinson, A. N., & Reips, U. D. (2007). Development of measures of online privacy concern and protection for use on the Internet. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 58(2), 157–165.
- Caplan, S. E. (2003). Preference for online social interaction: A theory of problematic internet use and psychosocial well-being. *Communication Research*, 30, 625–648.
- Çetinkaya, Ö., & Alparlan, A. M. (2011). Duygusal zekânın iletişim becerileri üzerine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir çalışma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 363–377.
- Deniz, M. E., Traş, Z., & Aydoğan, D. (2009). Akademik erteleme ve denetim odağının duygusal zekâ açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(2), 607–632.
- Deniz, M. E., & Yılmaz, E. (2004, Temmuz). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişki*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulan bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Deniz, M. E., & Yılmaz, E. (2006). Üniversite öğrencilerinde duygusal zekâ ve stresle başa çıkma arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 25, 17–26.
- Derin, G. D., & Yurtdaş, G. T. (2017). Facebook kullanmama tercihinin kendini açma biçimi ve etkileşim kaygısı bağlamında incelenmesi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 1(45), 25–44.
- Dicle, A. N. (2006). *Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin duygusal zekâ ve bazı kişisel özelliklerine göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun).
- Dutoğlu, G., & Tuncel, M. (2008). Aday öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 11–32.
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New York, NY: Bantam.
- Goleman, D. (1996). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ*. London, UK: Cox & Wyman Ltd.
- Goleman, D. (2000). *İş başında duygusal zekâ*. İstanbul, Turkey: Varlık yayınları.
- Göçet, E. (2006). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya).
- Gross, R., & Acquisti, A. (2005). Information revelation and privacy in online social networks. In *Proceedings of the 2005 ACM Workshop on Privacy in the Electronic Society* (pp. 71–80). Alexandria, VA: ACM.
- Güven, Z. Z. (2016). The relationship between university students' attitudes towards ict and media tools in learning English and their emotional intelligence. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 9(3), 17–33.
- Hamissi, J., Babaie, M., Hosseini, M., & Babaie, F. (2013). The relationship between emotional intelligence and technology addiction among university students. *International Journal of Collaborative Research on Internal Medicine & Public Health*, 5(5), 310–319.
- Harrod, N. R., & Scheer S. D. (2005). An exploration of adolescent emotional intelligence in relation to demographic characteristics. *Adolescence*, 40(159), 503–512.
- Hong, W., & Thong, J. Y. L. (2013). Internet privacy concerns: An integrated conceptualization and four empirical studies. *MIS Quarterly*, 37(1), 275–298.

- Hsu, C. L., & Lin, J. C. C. (2016). An empirical examination of consumer adoption of internet of things services: Network externalities and concern for information privacy perspectives. *Computers in Human Behavior*, *62*, 516–527.
- İşmen, A. E. (2001). Duygusal zekâ ve problem çözüme. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *13*, 111–124.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara, Turkey: Nobel Yayınları.
- Lopes, P. N., Salovey, P., & Straus, R. (2003). Emotional intelligence, personality, and the perceived quality of social relationships. *Personality and Individual Differences*, *35*(3), 641–658.
- Mayer, J. D., & Salovey, P. (1997). What is Emotional Intelligence? In P. Salovey & D. Sluyter (Eds.), *Emotional development and emotional intelligence: Implications for educators* (pp. 3–31). New York, NY: Basic Books.
- Norberg, P. A., Horne, D. R., & Horne, D. A. (2007). The privacy paradox: Personal information disclosure intentions versus behaviors. *Journal of Consumer Affairs*, *41*(1), 100–126.
- Oktuğ Zengin, M., & Zengin, İ. (2015). Facebook'ta güvenlik davranışı ve mahremiyet kaygısı: İstanbul'da yaşayan kullanıcılara ilişkin bir araştırma. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Araştırma Dergisi*, *6*, 1–33.
- Özer, E., & Deniz, M. E. (2014). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeylerinin duygusal zekâ açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, *13*(4), 1240–1248.
- Palmer, B., Donaldson, C., & Stough, C. (2002). Emotional intelligence and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, *33*, 1091–1100.
- Parker, J. D. A., Taylor, R. N., Eastabrook, J. M., Schell, S. L., Wood, L. M. (2008). Problem gambling in adolescence: Relationships with internet misuse, gaming abuse and emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, *45*, 174–180.
- Reisoğlu, İ., Gedik, N., & Göktaş, Y. (2013). Öğretmen adaylarının özsaygı ve duygusal zekâ düzeylerinin problemleri internet kullanımıyla ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, *38*(170), 150–164.
- Saeri, A. K., Ogilvie, C., La Macchia, S. T., Smith, J. R., & Louis, W. R. (2014). Predicting Facebook users' online privacy protection: Risk, trust, norm focus theory, and the theory of planned behavior. *The Journal of Social Psychology*, *154*(4), 352–369.
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, *9*, 185–211.
- Schutte, N. S., Malouff, J. M., Hall, L. E., Haggerty, D. J., Cooper, J. T., Golden, C. J., & Dornheim, L. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, *25*, 167–177.
- Siyez, D. M. (2015). Üniversite öğrencilerinde onay bağımlılığı ve empatinin sosyal fayda aracılığıyla aşırı internet kullanımına etkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, *16*(1), 30–36.
- Shapiro, L. E. (2002). *Yüksek EQ'lu bir çocuk yetiştirmek* (Ü. Kartal, Trans.). İstanbul, Turkey: Varlık.
- Taddicken, M. (2013). The 'Privacy paradox' in the social web: The impact of privacy concerns, individual characteristics, and the perceived social relevance on different forms of self-disclosure. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *19*, 248–273.

- Tambağ, H., Kaykunoğlu, M., Gündüz, Z., & Demir, Y. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 11(1), 41–46.
- Tanılır, M. N. (2002). *İnternet suçları ve bireysel mahremiyet*. Ankara, Turkey: Liberte Yayınları.
- Taşdelen, B., & Çataldaş, İ. (2017). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya ve mahremiyete yönelik görüşleri: Lefke Avrupa Üniversitesi örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(2), 826–844.
- Tatar, A., Tok, S., Tekin Bender, M., & Saltukoğlu, G. (2017). Asıl form Schutte duygusal zekâ testinin Türkçeye çevirisi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(2), 139–146.
- Thon, M., & Jucks, R. (2014). Regulating privacy in interpersonal online communication: The role of self-disclosure. *Studies in Communication Sciences*, 14, 3–11.
- Titrek, O. (2004). *Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinin duygusal zekâ yeterliklerini iş yaşamında kullanma ve akademik başarı düzeylerine ilişkin karşılaştırmalı bir araştırma* (Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara).
- Turan, Y. (2015, Mart). *İletişim araçlarının mahremiyet algısını şekillendirmedeki rolü*. Din, Gelenek ve Ahlak Bağlamında Mahremiyet Algıları Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Samsun.
- Turan, Z., & Gökteş, Y. (2011, September). *Online social networking sites: Why don't students use Facebook?* Retrieved from <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27767.pdf>
- Tüfekçi, Z. (2008). Can you see me now? Audience and disclosure regulation in online social network sites. *Bulletin of Science, Technology & Society*, 28, 20–36.
- Warren, S., & Brandies, L. B. (1890). *The right to privacy*. Cambridge, MA: Harvard Law Review.
- Weisinger, H. (1998). *İş yaşamında duygusal zekâ*. İstanbul, Turkey: MNS.
- Wing, F. J., Schutte, S. N., & Byrne, B. (2006). The effect of positive writing on emotional intelligence and life satisfaction. *Journal of Clinical Psychology*, 62(10), 1291–1302.
- Yeşilyaprak, B. (2001). Duygusal zekâ ve eğitim açısından doğurguları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25, 139–146.
- Yıldırım, F. E. (2016). İnternette mahremiyet ve bu konudaki çalışmalar üzerine bir inceleme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(33), 568–582.
- Yıldız, A. K. (2012). Sosyal paylaşım sitelerinin dijital yerlilerin bilgi edinme ve mahremiyet anlayışına etkisi. *Bilgi Dünyası*, 13(2), 529–542.
- Yılmaz Karabulutlu, E., Yılmaz, S., & Yurttaş, A. (2011). Öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2(2), 75–79.
- Yüksel, M. (2003). Mahremiyet hakkı ve sosyo-tarihsel gelişimi. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 58(1), 181–213.
- Wearesocial.com. (2017). *İnternet ve sosyal medya kullanıcı istatistikleri-2017*. Retrieved from <https://wearesocial.com/special-reports/digital-in-2017-global-overview>

TABLolar VE ŞEKİLLER

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	147	33,3
	Erkek	295	66,7
	Toplam	442	100,0
Yaş	18-25	367	83,0
	26-30	36	8,1
	31-35	21	4,8
	36-40	13	2,9
	41 ve Üstü	5	1,1
	Toplam	442	100,0
Akademik Başarı Algısı	Düşük	24	5,4
	Orta	296	67,0
	Yüksek	122	27,6
	Toplam	442	100,0

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Kullanım Durumlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Kategori	f	%
En Çok Takip Edilen Sosyal Medya Platformu	Instagram	265	60,0
	Facebook	62	14,0
	Twitter	65	14,7
	Youtube	31	7,0
	Whatsapp	19	4,3
	Toplam	442	100,0
Sosyal Medyayı Kullanma Sıklığı	Çok az	26	5,9
	Az	46	10,4
	Orta	194	43,9
	Çok	146	33,0
	Çok Fazla	30	6,8
	Toplam	442	100,0

Profil Güncelleme Sıklığı	Güncellemem	111	25,1
	Her Gün	10	2,3
	Haftada Birkaç Defa	63	14,3
	Aylık	103	23,3
	Bir Ayı Aşkın Sürede	155	35,1
	Toplam	442	100,0
Kendi İsmi Kullanma	Kendi ismimi kullanırım	364	82,4
	Bazen kullanırım	50	11,3
	Kendi ismimi kullanmam	28	6,3
	Toplam	442	100,0
Paylaşımlara Yorum Yazma	Evet	54	12,2
	Bazen	267	60,4
	Hayır	121	27,4
	Toplam	442	100,0
Sosyal medyada insanlar Doğru tanınabilir mi?	Evet	6	1,4
	Kısmen	229	51,8
	Hayır	207	46,8
	Toplam	442	100,0
Sosyal Medyadaki Yazı ve Düşüncelere Güvenme	Evet	5	1,1
	Kısmen	339	76,7
	Hayır	98	22,2
	Toplam	442	100,0
Sosyal çevreniz Değişti mi?	Arttı	55	12,4
	Azaldı	15	3,4
	Değişmedi	372	84,2
	Toplam	442	100,0
Yapılan Paylaşımın Beğenilmesi	Oldukça önemli	18	4,1
	Çok önemli	25	5,7
	Biraz önemli	176	39,8
	Beğenilirse de olur	131	29,6
	Hiç önemli değil	92	20,8
	Toplam	442	100,0

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Paylaşımlara Yorum Yazma Değişkenine Göre Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeğinin E-posta Kullanımı Alt Boyutu Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	6,044	2	3,002	5,792	0,003	(Evet-Hayır) (Bazen-Hayır)
Gruplar içi	229,023	439	0,522			
Toplam	235,066	441				

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Sosyal Hayattaki Değişim Değişkenine Göre Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeğinin E-posta Kullanımı Alt Boyutu Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	3,266	2	1,633	3,092	0,046	(arttı-değişmedi)
Gruplar içi	231,801	439	0,528			
Toplam	235,066	441				

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Sosyal Medyada İnsanları Doğru Tanıma Değişkenine Göre Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeğinin Çevrim İçi Güven Alt Boyutu Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	6,123	2	3,106	4,344	0,014	(Kısmen-Hayır)
Gruplar içi	313,934	439	0,715			
Toplam	320,147	441				

Tablo 6: Öğretmen Adaylarının Yaş Değişkenine Göre Çevrimiçi Mahremiyet Kaygısı Ölçeğinin Çevrim İçi Güven Alt Boyutu Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplararası	9,094	4	2,273	3,194	0,013	(18-25/36-40)
Gruplar içi	311,054	437	0,712			
Toplam	320,147	441				

Tablo 7: Öğretmen Adaylarının Yaş Değişkenine Göre Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı fark
18-25	367	213.11	4	12.163	0.016	(18-25/31-35)
26-30	36	246.01				
31-35	21	287.71				
36-40	13	244.27				
40-üstü	5	323.50				

Tablo 8: Öğretmen Adaylarının Akademik Başarı Algısı Değişkenine Göre Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı fark
Düşük	24	155.46	2	22.778	0.000	(düşük-orta)
Orta	296	209.26				(düşük-yüksek)
Yüksek	122	264.19				(orta-yüksek)

Tablo 9: Öğretmen Adaylarının Schutte Duygusal Zekâ Ölçeğinden Elde Edilen Puanlara İlişkin Spearman Sıra farkları Korelasyon Analizi Sonuçları

	1	2	3	4	5
1. Duygusal Zekâ Düzeyi	-	0.014	-0.031	0.035	0.003
2. Mahremiyet Kaygısı		-	0.773**	0.887**	0.707**
3. E-Posta Kullanım Kaygısı			-	0.475**	0.325**
4. Çevrimiçi Güven Kaygısı				-	0.593**
5. Çevrimiçi Ödeme Kaygısı					-

* p<0.05 , ** p<0.01